

Vies d'espoliació

Hi ha moltes maneres d'espoliar. El dictador Francisco Franco va furar tot el govern d'un estat –l'estat mateix, doncs– al poble, que havia elegit democràticament els seus representants perquè decidiren qui i com governaria. Mitjançant un cop d'estat, una guerra i una dictadura, va furar als ciutadans els seus drets i el seu futur. I amb això, moltes més coses –materials i immaterials– que la transició democràtica no ha tornat als seus legítims propietaris per desídia, inoperància o interessos *d'estat*. Entre tot allò que la dictadura es va apropiat i la democràcia no ha restituït hi ha també les xarxes de ferrocarrils, que pertanyien a empreses privades, concretament a dues grans companyies que concentraven els actius d'unes d'anteriors, més petites, que havien començat a sembrar de camins de ferro la nostra geografia: perquè el tren era un bon negoci i perquè activava les economies locals i nacionals ràpidament. Cal recordar-ho perquè ara sembla que els ferrocarrils sempre han estat una cosa pública, estatal i monopòlica.

Una altra forma d'espoli és dissimular que tot això ha passat. Aplicar la desmemòria a la història del ferrocarril és una traïció a l'esperit progressista dels seus empresaris, especialment al d'aquells pioners –sovint indians– que arriscaven la seua fortuna –sovint acumulada a les Amèriques– en una ambiciosa infraestructura en benefici del seu lloc d'origen. És evident que el seu fi era enriquir-se encara més, però també és cert que feien tota la inversió a casa seua, per connectar la seua ciutat natal amb la capital del seu país, per exemple: és el cas de Miquel Biada, promotor del Mataró-Barcelona, o Francesc Gumà, també enriquit a les Amèriques, que va construir la línia Vilanova-Barcelona sense la subvenció estatal, fart de demanar-la i que no arribara mai. Una situació semblant a la que ara ha de suportar la Generalitat de Catalunya, que no para de rebre promeses sobre el traspàs de Rodalies Renfe, però la transferència s'ofereix òrfena de diners per a assolir un servei mínimament decent. El fet que, en campanya electoral, es prometen 10.000 milions d'euros no és garantia de res, després de les promeses incomplides. Però els trens encara donen per una altra forma d'espoli. El president del govern espanyol, José Luis Rodríguez Zapatero, immersit en la campanya, prometia la setmana passada 5.000 milions d'euros per la xarxa de rodalia de Madrid, on la millora del servei (ja que allà és immillorable) es concretarà en la construcció de 150 km nous de vies (la distància que separa Barcelona de Puigcerdà). Tenint en compte que Catalunya, les Illes Balears o el País Valencià tenen un dèficit fiscal escandalós i que Madrid, en canvi, es beneficia de múltiples inversions de l'estat que no computen com a inversions locals sinó com a inversions que beneficien tot l'estat –perquè Madrid n'és la capital–, ja sabem qui ho acabarà pagant.

Als nostres lectors

Els trens –els de rodalia i els de llarg recorregut– són de l'estat des que Franco els va *nacionalitzar* el 1941. Abans havien estat propietat privada. Com explica l'historiador i economista Francesc Cabana al dossier de portada, van ser emprenedors catalans i valencians els qui van pagar els seus trens i les seues vies. La guerra va portar les empreses hereves d'aquells pioners a la fallida i això va servir a Franco per a un espoli més. Ara, el rebuig de l'estat a traspasar Rodalies a Catalunya o el País Valencià perpetua la injustícia. La periodista Gemma Aguilera analitza les negociacions Generalitat-govern espanyol sobre Rodalies, entrevista l'ex-presidenta de Renfe, Mercè Sala, i explica com va anar la transferència d'unes competències semblants: les de trànsit.

Alex Milian
amilian@eltemps.net

Direcció, administració, publicitat i vendes:

Octubre Centre de Cultura Contemporània.
Carrer de Sant Ferran, 12. 46001 València.
Telèfon: 963 535 100. Fax: 963 155 165.

Redacció de Barcelona: Rambla de Catalunya, 121,
1-2, esc. esquerra. 08008-Barcelona.
Telèfon: 932 384 262. Fax: 932 384 263.

Redacció de Palma: Carrer de l'Almudaina, 8 entressò-
dreta. 07001-Palma de Mallorca.
Telèfon i Fax: 971 720 763.

Adreça d'Internet:

<http://www.eltemps.cat>

Correu electrònic: eltemps@eltemps.net

Subscripcions: 902 131 025.

subscripcions@eltemps.net

Edita: Edicions del País Valencià, SA.

Editor: Eliseu Climent.

Director: Àlex Milian.

Coordenador: Jaume Monzó.

Redacció de València: Núria Cadenes, Víctor Maceda,
Violeta Tena, Jesús Prats (*documentació*) i Rosa Serrano
(*fotografia*).

Redacció de Barcelona: Enric Rimbau (*cap de redac-*
ció), Gemma Aguilera, Lluís Bonada, Xevi Camprubí i
Gemma Morales (*secretària de redacció*).

Redacció de Palma: Miquel Payeras.

Producció: Jordi Badia (*correcció lingüística*), Toni
Payà (*escàner i portada*), Vanessa Prieto (*maquetació*
i *gràfics*).

Rúbriques: Francesc-Marc Àlvaro, Sebastià Alzamora,
Oriol Amat, Joan-Anton Benach, Xavier Bru de Sala,
Toni Canyis, Muriel Casals, Josep M. Colomer, Agustí
Colomines, Martí Domínguez, Fabià Estapé, Jaume
Fàbrega, Llibert Ferri, Josep Gifreu, Àlex Gorina,
Manuel S. Jardi, Alfons Llorenç, Julio A. Mané, Glòria
Marcos, Joan Mari, Pere Martí, Ricard Mas, Andreu
Mas-Colell, Joan F. Mira, Joan Nebot, J. J. Pérez
Benlloch, Roger Palà, Marta Pessanodona, Pilar Rahola,
Josep Ramoneda, Jordi Riba, Ferran Sàez Mateu, Joan
de Sagarra, Francesc Sanuy, Jordi Solà, Josep Maria
Terricabras, Ramon Tremosa, Vicenç Villatoro, Xavier
Vinader.

Corresponsals: Tomàs Alcoverro (*Beirut*), Natàlia
Boronat (*Moscou*), Ferran Casas (*Madrid*), Macià
Claramunt (*Castelló*), Míriam Díez (*Roma*), Joan Lluís
Ferrer (*Eivissa*), Carla Fibla (*Rabat*), Ricard González
(*Washington*), Joan Antoni Guerrerro (*Andorra*), Pere
Habet (*Catalunya Nord*), Victòria Jiménez (*Londres*), Jordi
Llaonart (*Kuwait*), Carles Marqués (*Menorca*), Octavi
Martí (*París*), Jordi Miró (*Brussel·les*), Federico Rivas
(*Buenos Aires*), Anna Sàez (*Lleida*), A. V. Santamaria (*Ala-*
cant), Gemma C. Serra (*Berlin*), Sergi Vicente (*Pequín*).

Col·laboradors: Albert Aguilera, Laura de Andrés,
Albert Balanzà, Oriol Bohigas, Miquel Calvet, Violeta
Camarasa, Alexandre Carbó, Borja Català, Antoni Castel,
Alfons Cervera, Eliseu T. Climent, Joan Colomer, Joan
Corbera, Oriol Cortacans, Martí Crespo, Miquel Àngel
Díaz, Daniel Díez Esculies, Júlia Esbert, Enric Faura,
Laia Fernández, Carles Gàmez, David Garrido, Roser
Gasol, Salva Giménez, Pere Gimferrer, Dani Gómez
(*País Basc*), Andreu Gomila, Gani Jakupi, Maite Insa,
Josep Enric Llebot, Roger Mateos, Rossanna Melià,
Joan M. Olcaque, Pelai Pagès, Aida Palau, Óscar Palau,
César Palazuelos, Juli Peretó, Carles Pont, Cristina
Simon, Lluç Soler, Eva Tarragona, Jordi Tejel.

Assessor editorial: Salvador Cot.

Traductors: Guillem Soler (*alemany, anglès i francès*).

Col·laboradors gràfics: ACN, Agència Efe, Tina Bagué,
Joan Celià, Fer, Rafà Gil, José Luis Iniesta, Vicente A.
Jiménez, Salvador Llosà, Glòria Matamala, Jordi Play.

Disseny: Vanessa Prieto.

Disseny de la capçalera: Enric Satué.

Foto de la portada: Jordi Play.

Publicitat i promoció: Salva Martínez (València).

Tel.: 963 535 100. Gemma Garrido i Eva Hernández
(Barcelona). Tel.: 932 384 262. Margalida Mateu
(Palma). Tel.: 971 720 763

Subscripcions: Susanna Alacreu

Administració: Pilar Martí, Assumpció Palau i Quica
Sena.

Fotomecànica i impressió: Signo Gráfico S.L.

Alboraia (Horta).

Dipòsit legal: V-853-1984.

*Cap part d'aquesta publicació no pot ser reproduïda per cap
mitjà: mecànic, fotoquímic, electroòptic, magnètic, de fotocòpia,
ni de cap altra mena, sense permís de l'editor.*